22. 2. 2007

ID: 46309

Státní zaměstnanci a zaměstnanci státu

Nelze ztotožňovat zaměstnance státu, kteří konají (a po účinnosti služebního zákona nadále budou konat) na ministerstvech a jiných správních úřadech práci v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu, se státními zaměstnanci, kteří budou (poté, co služební zákon nabude účinnosti) na ministerstvech a jiných správních úřadech vykonávat státní službu ve služebním poměru, neboť konají (budou konat) zcela odlišné práce a v naprosto jiném právním vztahu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 323/2006, ze dne 10.1.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce JUDr. J. V., proti žalované České republice – V. s. v P., o 70.200,- Kč s úroky z prodlení, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 15 C 108/2004, o dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. května 2005, č.j. 23 Co 147/2005-35, tak, že rozsudek městského soudu se zrušuje a věc se vrací Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Žalobce se domáhal, aby mu žalovaná zaplatila 70.200,- Kč s 6,5% úrokem od 11.7.2002 do zaplacení. Žalobu zdůvodnil zejména tím, že byl jmenován soudcem a přidělen k výkonu soudcovské činnosti k V. s. v P. a že "platovým výměrem" ze dne 28.2.2002 mu byl stanoven měsíční "pracovní příjem" ve výši 84.100,- Kč a víceúčelová paušální náhrada výdajů ve výši 2.600,- Kč. Za měsíc červen 2002 mu byla vyplacena částka 86.700,- Kč (plat 84.100,- Kč a nezdanitelná víceúčelová paušální náhrada výdajů 2.600,- Kč), ačkoliv při výpočtu platu soudce je třeba po dni 28.5.2002, kdy nabyla účinnosti některá ustanovení zákona č. 218/2002 Sb., vycházet z ustanovení § 135 tohoto zákona "ve spojení" s ustanoveními § 6 a § 7 nařízení vlády č. 253/1992 Sb. Za "předpokladu správnosti" údaje vyhlášeného Českým statistickým úřadem, že "průměrná měsíční nominální mzda fyzických osob v nepodnikatelské sféře" činila v roce 2000 částku 12.731,- Kč, činí platová základna, z níž je třeba odvozovat žalobcův plat, 84.040,- Kč; provedeným výpočtem žalobce dovozuje, že mu od 28.5.2002 náleží plat 152.200,- Kč a víceúčelová paušální náhrada výdajů ve výši 4.700,- Kč měsíčně, a za měsíc červen 2002 požaduje zaplacení nedoplatku ve výši 70.200,- Kč.

Žalovaná namítla, že platová základna pro výpočet platu soudce se stanoví podle ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 236/1995 Sb. jako souhrn nejvyššího platového tarifu a maximální výše osobního příplatku stanovených zvláštním právním předpisem pro zaměstnance ministerstev "s odkazem" na ustanovení § 6 odst. 2 a § 7 odst. 2 nařízení vlády č. 253/1992 Sb., přičemž tento právní předpis platí "i po datu 28.5.2002" a jeho "platnost nebyla zákonem č. 218/2002 Sb. dotčena, neboť byl vydán na základě stále platného zákona č.143/1992 Sb.". Platová základna se tedy nemůže vypočítávat "z tarifů stanovených zákonem č. 218/2002 Sb."; opačný výklad by představoval "neplatnost uplatněného nároku" ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 zákoníku práce, neboť by se "svým účelem příčil zájmům společnosti", když "zákonodárce zákonem č. 218/2002 Sb. bezesporu nezamýšlel zvýšit platy ústavních činitelů a dalších představitelů státní moci o několik desítek procent, ale upravit nově postavení vybraných státních úředníků v rámci dokončení profesionalizace a depolitizace státní správy". Žalovaná současně poukázala na to, že dosud "nebyla splněna povinnost podle ustanovení § 135 odst. 3 zákona č. 218/2002 Sb." o vyhlášení stupnice platových tarifů ve Sbírce zákonů a že tedy určení platu je pouze "v rovině teoretických matematických výpočtů".

Obvodní soud pro Prahu 4 rozsudkem ze dne 10.11.2004, č.j. 15 C 108/2004-15 žalované uložil, aby zaplatila žalobci 70.200,- Kč s 6,5% úrokem od 11.7.2002 do zaplacení a na náhradě nákladů řízení 2.808,- Kč. Poté, co dovodil, že při posuzování žalobcova platového nároku za měsíc červen 2002 je třeba postupovat podle zákona č. 236/1995 Sb. (ve znění zákonů č. 138/1996 Sb., č. 287/1997 Sb., č. 155/2000 Sb. a č. 231/2001 Sb.), se nejprve zabýval otázkou, zda má být platová základna pro určení platu, dalšího platu a náhrady výdajů soudce stanovena podle nařízení vlády č. 253/1992 Sb., vydaného "na základě stále účinného zákona č. 143/1992 Sb.", nebo na základě ustanovení zákona č. 218/2002 Sb., která nabyla účinnosti dnem 28.5.2002 (ačkoliv jako celek má tento zákon nabýt účinnosti až dnem 1.1.2004), a dospěl k závěru, že tu "došlo ke střetu dvou právních úprav" a že je třeba proto vycházet zásadně z právní normy vyšší právní síly (tedy z již účinných ustanovení zákona č. 218/2002 Sb.) a "jen zcela podpůrně (tam, kde si vzájemně neodporují)" z nařízení vlády č. 253/1992 Sb., a že proto platová základna, z níž se odvozuje plat

soudce, vychází z ustanovení § 135 zákona č. 218/2002 Sb. (ohledně platového tarifu) a z nařízení vlády č. 253/1992 Sb. (ohledně osobního příplatku). K námitkám žalované uvedl, že nárok žalobce nemůže být podle ustanovení § 242 odst. 1 zákoníku práce "neplatný", neboť "se nejedná o nárok z právního úkonu, ale o nárok vyplývající přímo ze zákona". Na základě provedených výpočtů soud prvního stupně stanovil platovou základnu žalobce ve výši 84.040,- Kč, plat žalobce ve výši 152.200,- Kč měsíčně a víceúčelovou paušální náhradu žalobce ve výši 4.700,- Kč měsíčně; za měsíc červen 2002 tedy zbývá k doplacení částka 70.200,- Kč.

K odvolání žalované Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 25.5.2005, č.j. 23 Co 147/2005-35 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Při řešení otázky, jakým způsobem má být stanovena platová základna podle ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 236/1995 Sb. (ve znění zákonů č. 138/1996 Sb., č. 287/1997 Sb., č. 155/2000 Sb. a č. 231/2001 Sb.), se odvolací soud ztotožnil se soudem prvního stupně v tom, že je třeba "vycházet z právní normy vyšší právní síly" a že ode dne 28.5.2002 je třeba "platovou základnu platů soudců" odvozovat z ustanovení § 135 zákona č. 218/2002 Sb.; aplikaci tohoto ustanovení umožňuje nejen to, že jeho účinnost "byla (spolu s několika dalšími) časově předsunuta před účinnost zbývajících částí zákona, ale zákon sám takovou aplikaci ve svém textu nijak nevylučuje". Námitky žalované odvolací soud odmítl s odůvodněním, že vypočítání stupnice platových tarifů ve smyslu ustanovení § 135 odst. 3 zákona č. 218/2002 Sb., které ministerstvo práce a sociálních věcí dosud neprovedlo, představuje "čistě technickou záležitost, kterou jde nahradit postupem podle zákona, neboť zde jasně a přesně uvádí, jak lze k výpočtu platu dojít", a že žalobcův nárok se nemůže příčit zájmům společnosti ve smyslu ustanovení § 242 odst. 1 zákoníku práce, neboť vychází "z platného právního předpisu, který byl schválen zákonnou cestou a vyhlášen ve Sbírce zákonů".

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Dovozuje v první řadě, že "zaměstnanci ministerstev" ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona 236/1995 Sb. (ve znění zákonů č. 138/1996 Sb., č. 287/1997 Sb., č. 155/2000 Sb. a č. 231/2001 Sb.) nelze rozumět státní zaměstnance, kteří budou (poté, co zákon č. 218/2002 Sb. nabyde účinnosti v celém rozsahu) na ministerstvech a jiných správních úřadech vykonávat státní službu ve služebním poměru, ale zaměstnance státu, kteří pracují u ministerstva jako organizační složky státu v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu. V červnu 2002 příslušely těmto zaměstnancům státu platový tarif a osobní ohodnocení za podmínek a ve výši stanovených v nařízení vlády č. 253/1992 Sb. (ve znění nařízení vlády č. 43/1993 Sb., č. 288/1993, č. 78/1994 Sb., č. 142/1995 Sb., č. 71/1996 Sb., č. 326/1996 Sb., č. 163/1997 Sb., č. 353/1997 Sb., č. 248/1998 Sb., č. 126/2000 Sb., č. 454/2000 Sb. a č. 67/2002 Sb.); protože právní úprava odměňování státních zaměstnanců tu je z uvedených důvodů nerozhodná a protože právní úprava odměňování zaměstnanců státu působících u ministerstev nebo jiných správních úřadů v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu, obsažená zejména v ustanoveních § 169 a 191 zákona č. 218/2002 Sb., nemůže být použita, neboť z těchto ustanovení nabyla dnem 28.5.2002 účinnosti toliko ustanovení § 171 a § 172 odst. 2, a to, jak se uvádí v důvodové zprávě k zákonu č. 218/2002 Sb., z důvodu, aby "s ohledem na navrhované přechodné období došlo k plynulému a efektivnímu přechodu z pracovněprávních vztahů na vztahy služební", přičemž jen jejich "předsunutá účinnost" nemůže postačovat k tomu, aby se touto právní úpravou řídilo odměňování zaměstnanců státu a aby nahradila dosavadní právní úpravu (obsaženou v rozhodné době zejména v nařízení vlády č. 253/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů), nemůže být určující pro stanovení platové základny podle ustanovení § 3 odst. 3 zákona 236/1995 Sb. (ve znění zákonů č. 138/1996 Sb., č. 287/1997 Sb., č. 155/2000 Sb. a č. 231/2001 Sb.). Přípustnost dovolání žalovaná dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. a navrhla, aby dovolací soud napadený rozsudek zrušil a aby věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31.3.2005 (dále jen "o.s.ř."), neboť dovoláním je napaden rozsudek odvolacího soudu, který byl sice vydán po 1.4.2005 (dne 25.5.2005), avšak - vzhledem k tomu, že rozsudek soudu prvního stupně byl vydán dne 10.11.2004 - po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů (srov. Čl. II bod 3 zákona č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozsudku odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanovení § 237 o.s.ř.

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř.] nebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř.], anebo jímž bylo potvrzeno rozhodnutí

soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.]; to neplatí ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20.000,- Kč a v obchodních věcech 50.000,- Kč, přičemž se nepřihlíží k příslušenství pohledávky [§ 237 odst. 2 písm. a) o.s.ř.], a ve věcech upravených zákonem o rodině, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovské zodpovědnosti nebo pozastavení jejího výkonu, o určení (popření) rodičovství nebo o nezrušitelné osvojení [§ 237 odst. 2 písm. b) o.s.ř.].

Žalovaná dovoláním napadá rozsudek odvolacího soudu, kterým byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé. Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o.s.ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí ve věci samé, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalované proti rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem [§ 237 odst. 3 o.s.ř.].

Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu zásadně vázán uplatněnými dovolacími důvody (srov. § 242 odst. 3 o.s.ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve smyslu ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř. ve věci samé po právní stránce zásadní právní význam, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst. 3 o.s.ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

V projednávané věci odvolací soud mimo jiné řešil právní otázku, jakým způsobem se stanoví platová základna pro určení platu a jiných náležitostí spojených s výkonem funkce soudce poté, co dnem 28.5.2002 nabyla účinnosti ustanovení § 5 odst. 3, § 6 odst. 2, § 9 odst. 3 písm. d) a e) a odst. 4, § 11 až 13, § 32 až 34, § 135, § 136 odst. 2, § 171, § 172 odst. 2, § 235, § 236 odst. 1 a 2, § 237 odst. 1, 3 a 4, § 242, § 243 odst. 1 až 3, § 252 a přílohy č. 1 a 3 zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon). Uvedená právní otázka je v rozhodovací činnosti vyšších soudů (odvolacích a dovolacího soudu) posuzována rozdílně. Vzhledem k tomu, že její posouzení bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje rozsudek odvolacího soudu rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání žalované proti rozsudku odvolacího soudu je přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání žalované je opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat - vzhledem k tomu, že žalobce požaduje plat a víceúčelovou paušální náhradu výdajů za měsíc červen 2002 - podle zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců, ve znění zákonů č. 138/1996 Sb., č. 287/1997 Sb., č. 155/2000 Sb. a č. 231/2001 Sb., tedy podle zákona o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců ve znění účinném do 31.12.2002 (dále jen "zákona o platu představitelů státní moci").

Podle ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu představitelů státní moci platovou základnou je souhrn nejvyššího platového tarifu a maximální výše osobního příplatku stanovených zvláštním předpisem1) pro zaměstnance ministerstev. Podle poznámky pod čarou č. 1) se tímto "zvláštním předpisem" rozumí ustanovení "§ 6 odst. 2 a § 7 odst. 2 nařízení vlády ČR č. 253/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců orgánů státní správy, některých dalších orgánů a obcí, ve znění pozdějších předpisů".

V době přijetí zákona o platu představitelů státní moci byla ministerstva nejen ústředními orgány státní správy České republiky, ale také právnickými osobami (srov. právní názor uvedený v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne

21.9.1993 sp. zn. 7 Cmo 33/92, který byl uveřejněn pod č. 52 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1995) a byla tedy rovněž způsobilými zaměstnavateli (srov. § 8 odst. 1 zákona č. 65/1965 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů - dále jen "zákoníku práce"). Zaměstnanci ministerstev se za tohoto právního stavu rozuměly fyzické osoby, které byly u ministerstev v pracovním poměru nebo v jiném pracovněprávním vztahu.

Dnem 1.1.2001 nabyl účinnosti zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, podle kterého se ministerstva stala organizačními složkami státu (srov. § 3 odst. 1 tohoto zákona) a podle kterého jako organizační složky státu nebyla právnickými osobami (srov. § 3 odst. 2 větu první tohoto zákona). Ode dne 1.1.2001 tedy nebylo možné považovat ministerstva za právnické osoby ani tehdy, vystupovala-li v jiných právních vztazích než které vznikají při výkonu státní správy. V pracovněprávních vztazích to mimo jiné znamenalo, že fyzické osoby u nich působící v pracovním poměru nebo v jiném pracovněprávním vztahu se staly zaměstnanci státu (České republiky) a že ministerstva jednala v těchto pracovněprávních vztazích za stát (Českou republiku) jako jeho příslušná organizační složka (srov. též § 8a zákoníku práce).

Uvedené mělo mimo jiné za následek, že ode dne 1.1.2001 bylo třeba považovat za "zaměstnance ministerstev" ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu představitelů státní moci - i když se nezměnilo jeho znění - zaměstnance státu (České republiky), kteří pracují v těchto organizačních složkách státu, tedy, řečeno jinak, fyzické osoby, které jsou v pracovním poměru nebo v jiném pracovněprávním vztahu ke státu (České republice) a které vykonávají svou práci na ministerstvech jako organizačních složkách státu.

Dne 26.4.2002 byl přijat zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon) [dále též jen "služební zákon"], který mimo jiné stanovil, že některé činnosti (státní službu, vyjmenovanou zejména v ustanovení § 6 odst. 2 služebního zákona) budou nadále místo zaměstnanců státu, kteří pracují na ministerstvech v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu, konat tzv. státní zaměstnanci (zaměstnanci vykonávající ve správních úřadech státní správu jako službu, kterou Česká republika poskytuje veřejnosti) ve služebním poměru. Služební zákon současně předpokládá, že vedle státních zaměstnanců budou na ministerstvech a jiných správních úřadech nadále působit (mimo výkon státní služby) zaměstnanci státu v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu, a upravuje rovněž odměňování za práci nejen u státních zaměstnanců, ale i ostatních zaměstnanců vykonávajících ve správních úřadech práci v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu. Zákon č. 218/2002 Sb. měl nabýt účinnosti dnem 1.1.2004 [k tomu ovšem nedošlo, neboť zákony č. 281/2003 Sb., č. 626/2004 Sb. a č. 531/2006 Sb. byla jeho účinnost posunuta (zatím) na 1.1.2009] s výjimkou ustanovení § 5 odst. 3, § 6 odst. 2, § 9 odst. 3 písm. d) a e) a odst. 4, § 11 až 13, § 32 až 34, § 135, § 136 odst. 2, § 171, § 172 odst. 2, § 235, § 236 odst. 1 a 2, § 237 odst. 1, 3 a 4, § 242, § 243 odst. 1 až 3, § 252 a příloh č. 1 a 3, která nabyla účinnosti dnem vyhlášení (tj. dnem 28.5.2002).

Z uvedeného je v první řadě zřejmé, že nelze ztotožňovat zaměstnance státu, kteří konají (a po účinnosti služebního zákona nadále budou konat) na ministerstvech a jiných správních úřadech práci v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu, se státními zaměstnanci, kteří budou (poté, co služební zákon nabyde účinnosti) na ministerstvech a jiných správních úřadech vykonávat státní službu ve služebním poměru, neboť konají (budou konat) zcela odlišné práce a v naprosto jiném právním vztahu. Za "zaměstnance ministerstev" ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu představitelů státní moci proto nelze považovat - jak správně uvádí dovolatelka - státní zaměstnance (zaměstnance mající vykonávat podle zákona č. 218/2002 Sb. ve správních úřadech státní správu jako službu, kterou Česká republika poskytuje veřejnosti), a to ani od 28.5.2002, kdy nabyla účinnosti některá ustanovení služebního zákona, ani ode dne, kdy služební zákon vstoupí v účinnost jako celek. Uvedené by mohlo platit jen tehdy, kdyby došlo v tomto směru ke změně právní úpravy. Takováto změna právní úpravy však přijata nebyla; naopak, zákonem č. 309/2002 Sb. o změně zákonů souvisejících s přijetím zákona o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon) byl změněn zákon č. 236/1995 Sb. tak (srov. Část třicátoutřetí, Čl. XXXIII tohoto zákona), že platová základna pro určení platu a jiných náležitostí spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců se nadále má odvíjet nikoliv od odměňování "zaměstnanců ministerstev", ale od násobků "průměrné nominální měsíční mzdy fyzických osob v nepodnikatelské sféře dosažené podle zveřejněných údajů Českého statistického úřadu za předminulý kalendářní rok".

Platová základna pro určení platu a jiných náležitostí spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců se stanoví - jak vyplývá ze znění ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu představitelů státní moci - podle právních předpisů, kterými se řídí odměňování za práci "zaměstnanců ministerstev" (tj. zaměstnanců státu, kteří pracují u ministerstva jako organizační složky státu v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu), a to ve výši součtu nejvyššího platového tarifu a maximálního osobního příplatku, které podle nich přísluší (lze poskytnout) těmto zaměstnancům státu.

Platový tarif a osobní ohodnocení příslušelo v červnu 2002 zaměstnancům státu, pracujícím u ministerstva jako organizační složky státu, za podmínek a ve výši stanovené v nařízení vlády č. 253/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců orgánů státní správy, některých dalších orgánů a obcí, ve znění nařízení vlády č. 43/1993 Sb., č. 288/1993, č. 78/1994 Sb., č. 142/1995 Sb., č. 71/1996 Sb., č. 326/1996 Sb., č. 163/1997 Sb., č. 353/1997 Sb., č. 248/1998 Sb., č. 126/2000 Sb., č. 454/2000 Sb. a č. 67/2002 Sb. (srov. jeho § 1 odst. 2). I když lze souhlasit s odvolacím soudem v tom, že právní předpis "vyšší právní síly" má přednost před právním předpisem nižším, bylo v projednávané věci rozhodující, že právní úprava odměňování státních zaměstnanců, uvedená zejména v § 133 až 158 služebního zákona, a ani zaměstnanců státu působících u ministerstev nebo jiných správních úřadů v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu, obsažená zejména v § 169 až 191 služebního zákona, neměla v červnu 2002 (a ani v současně době nemá) pro určení platového tarifu či osobního ohodnocení zaměstnanců státu, pracujících u ministerstva jako organizační složky státu, jakýkoliv právní význam. Právní úprava odměňování státních zaměstnanců je tu nerozhodná už proto, že - jak uvedeno výše - státní zaměstnance nelze považovat za "zaměstnance ministerstev" ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu představitelů státní moci. Právní úprava odměňování zaměstnanců státu působících u ministerstev nebo jiných správních úřadů v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu, obsažená zejména v § 169 až 191 služebního zákona, nemůže být - jak správně upozorňuje žalovaná - použita proto, že z těchto ustanovení nabyla dnem 28.5.2002 účinnosti toliko ustanovení § 171 a § 172 odst. 2, a to, jak se uvádí v důvodové zprávě ke služebnímu zákonu, z důvodu, aby "s ohledem na navrhované přechodné období došlo k plynulému a efektivnímu přechodu z pracovněprávních vztahů na vztahy služební", a že jen jejich "předsunutá účinnost" nemůže postačovat k tomu, aby se touto právní úpravou řídilo odměňování zaměstnanců státu, aby nahradila dosavadní právní úpravu (obsaženou v rozhodné době zejména v nařízení vlády č. 253/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů) a aby tedy byla významná rovněž z hlediska ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu představitelů státní moci.

Na uvedeném závěru nic nemění ani to, že ustanovení § 171 služebního zákona upravuje (obdobně jako soudy uvažované ustanovení § 135 služebního zákona, rovněž účinné od 28.5.2002) stupnici platových tarifů. Tímto způsobem stanovená stupnice platových tarifů by mohla mít pro určení platové základny podle ustanovení § 3 odst. 3 zákona o platu představitelů státní moci právní význam, jen kdyby se jí řídilo v rozhodném období (tj. v červnu 2002) také odměňování zaměstnanců státu působících u ministerstev nebo jiných správních úřadů v pracovním poměru nebo jiném pracovněprávním vztahu; tak tomu ovšem nebylo a ani být nemohlo, a to zejména proto, že dosud nenabylo účinnosti ani ustanovení § 169 služebního zákona o poskytování platu těmto zaměstnancům, ani § 170 služebního zákona o platovém tarifu, a ustanovení § 171 služebního zákona upravující toliko stupnici platových tarifů neposkytuje (samo o sobě nemůže poskytovat) právní podklad pro nárok na plat u těchto zaměstnanců státu. Přihlédnutí toliko k ustanovení § 171 služebního zákona (obdobně jako k soudy uvažovanému ustanovení § 135 služebního zákona) v "kombinaci" s ustanoveními § 6 odst. 2 a § 7 odst. 2 nařízení vlády č. 253/1992 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) tedy nepředstavuje za uvedené situace jazykový, logický, systematický a ani historický výklad právních předpisů, ale jen výklad "účelový", kterým má být (zcela nepřípustně) zdůvodněn závěr již předem (a nezávisle na jakékoliv metodě výkladu) přijatý.

Nejvyšší soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že platová základna pro určení platu a jiných náležitostí spojených s výkonem funkce soudce se ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců, ve znění pozdějších právních předpisů stanovila za právní úpravy účinné do 31.12.2003 podle nařízení vlády č. 253/1992 Sb., o platových poměrech zaměstnanců orgánů státní správy, některých dalších orgánů a obcí, ve znění pozdějších předpisů i po dni 28.5.2002, kterým nabyla účinnosti ustanovení § 5 odst.3, § 6 odst.2, § 9 odst. 3 písm. d) a e) a odst. 4, § 11 až 13, § 32 až 34, § 135, § 136 odst. 2, § 171, § 172 odst. 2, § 235, § 236 odst. 1 a 2, § 237 odst. 1, 3 a 4, § 242, § 243 odst. 1 až 3, § 252 a přílohy č. 1 a 3 zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon)[srov. též právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31.8.2005, sp. zn. 21 Cdo 2316/2004, který byl uveřejněn pod č. 177 v časopise Soudní judikatura, roč. 2005].

Protože rozsudek odvolacího soudu není správný, Nejvyšší soud České republiky jej podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty za středníkem o.s.ř. zrušil a věc podle ustanovení § 243b odst. 3 věty první o.s.ř. vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Insolvenční řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Nemajetková újma, nutná obrana (exkluzivně pro předplatitele)
- Nepoctivý záměr (exkluzivně pro předplatitele)
- Zemědělská půda
- Zastoupení
- Veřejné zakázky
- Vázanost rozhodnutím soudu
- Pracovní smlouva
- Odstoupení od smlouvy (exkluzivně pro předplatitele)
- Péče o zdraví (exkluzivně pro předplatitele)
- Pohledávka (exkluzivně pro předplatitele)